

har taget en Bygning for god, og Sundhedskommissionen har erklæret, at Lejlighederne er, som de skal være ifølge den lokale Sundhedsvedtægt, saa forekommer det mig ikke, at det kan have nogen Interesse for Staten at besigtige Bygningen eller vide, hvor meget den har kostet. Det eneste, der har Interesse for Staten og for Resten ogsaa for Kommunerne, er, at der er tilvejebragt Beboelseslejligheder til Afhjælpning af den herskende Boligmangel. Den hidtil fulgte Fremgangsmaade har kun bidraget til at vanskeliggøre, synke og fordyre Byggeriet. Skal der være Tale om fortsat Støtte fra Statens Side, og det kan der jo være Tale om, saa længe Boligforholdene ligger, som de gør i Øjeblikket, navnlig her i denne store By, mener jeg, at det, Staten bør gøre, er at yde Statslaan paa rimelige Vilkaar, at yde Garanti under en eller anden Form og eventuelt at yde mindre Tilskud; men disse mindre Tilskud burde saa ydes efter Lejlighedernes Antal og ikke efter, hvad Ejendommen har kostet at opføre.

Jeg sagde før, at jeg forstod de økonomiske Hensyn, der var afgørende med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvordan man skulde støtte det fremtidige Byggeri. Jeg skal tilføje, at jeg ogsaa forstaar og deler de Betæneligheder, der er kommet frem overfor de Planer, der har været under Drøftelse i et privat Udvalg under Indenrigsministeriet, Planer, der jo gik ud paa at genopvække de gamle Projekter om til Dækning af Udgifterne ved det fremtidige Boligbyggeri og maaske ogsaa til Dækning af visse Merudgifter, der er paaløbet det Byggeri, der har været i Gang siden 1916, at indføre en Boligskat, som ifølge en af Bestemmelserne i det foreliggende Forslag i alt Fald indtil videre skulde kunne væltes over paa Lejerne. Jeg er i høj Grad betænkelig ved saadanne Planer, og jeg vil i denne Forbindelse erindre om, at i alt Fald i Provinskøbstæderne er det ikke saaledes, at det er de saakaldte Storkapitalister, der bygger Ejendomme til Udlejning. Storkapitalister vil i Regelen have en større Gevinst og have den hurtigere, end den kan faas ved, at de bygger Ejendomme. Derfor er det som Regel ikke dem, der paatager sig den Opgave ude i Provinskøbstæderne. Nej, de Folk, der bygger derude til sig selv og andre, er Mestres og Svendes, navnlig henhørende til Byggefagene, Funktionærer og Arbejdere. For dem bliver et saadant Hus en Art Sparekasse. Det er jo ikke saadan, at de straks kan indkassere en Gevinst.

Tværtimod, de kommer til at begynde med i Regelen til at sidde noget dyrere, end hvis de skulde leje sig ind hos andre, men gennem de Afdrag, de skal præstere paa Byggelaanene, gennem de Forbedringer, de er i Stand til at indføre paa Ejendommene, og gennem den Løn, de skal have for deres Administration, men som de ikke straks kan indkassere, opsparer de i Aarenes Løb en Kapital, der kommer til at betyde noget, og de har i alt Fald den Fordel at være Herrer i deres eget Hus, i deres egen Ejendom; de er fri for at flytte, og de kan under normale Forhold bestemme over — det er ogsaa en vigtig Ting for dem —, hvem de vil bo i Hus sammen med. Jeg nævner her, at naar vi i de sidste Tider ofte har læst om, at det er galt med dette eller hint Pengeinstitut, har man altid interesseret spurgt: Hvordan gaar det med Sparernes Penge? Og naar man først fik at vide, at for deres Penge var der Sikkerhed, faldt Sindene til Ro. Denne Tillid til, at Sparernes Penge er i Sikkerhed, er Grundlaget for vore Pengeinstitutter. Og dette kan overføres paa de Penge, som er anbragt i Boliger. Grundlaget for Tilliden til, at det kan gaa at bygge og at anbringe en vis lille Kapital i Bygninger, beror paa, at den Kapital, der anbringes deri, er nogenlunde sikker, at der ikke kan komme Folk, som siger: Nu skal vi dele med jer, nu trænger vi til Penge, og nu maa I afstaa noget af det, I har opsparet.

Jeg har tidligere — jeg tror, det var under Behandlingen af Lovforslaget om Forøgelse af Statslaan til Boligbyggeri — henvist til, at i de 50 Aar, der er gaaet fra 1864 til 1914, blev der her i Landet ved privat Initiativ skaffet Boliger til en Befolkningstilvækst paa 1½ Million Mennesker, og det uden at det voldte nogen Vanskelighed eller forvoldte det offentlige nogen som helst Udgift. Tværtimod, Stat og Kommune fik endda forøgede Indtægter gennem Skatterne af disse Ejendomme. Det skete ogsaa, uden at Huslejen blev forhøjet i nogen urimelig Grad. Vi har Lov til at se hen til saadanne Forhold og ønske, at de hurtigst muligt maa vende tilbage. Det Byggeri, vi kendte i de 50 Aar, virkede særdeles godt, og det private Initiativ regulerede i Virkeligheden Byggeriet saare fint. I saa Henseende vil jeg erindre om, at den Margin, som er afgørende for, om der er Boligmangel eller Boligoverflod, i Virkeligheden er smalle, end man tror. Man taler om, at der mangler Boliger i København i dette Øjeblik,